

Blunk vestan úr Mykinesi

Ikki var Gásadalshólmur hjá Ullu Boje Rasmussen farin okkum úr minninum, so var aftur ein filmur úr hennara hondum — „Trý blunk vestureftir“, hesaferð um Mykinesi.

Mykinesi er kend fyri fuglalív. Fuglurin hevur í øldir verið týðandi partur av livsgrundarlagnum hjá fólkinum har. Í okkara tíð er tað fuglurin, sum dregur úr bæði utlendingar og føroyingar, sum leita út í Mykinesi um summarið. Summi koma sum turistar, onnur at gera meira ella minni visindaligar kanningar, og upptættir onnur koma fyrri at sleppa upp í part at veidda fugl.

Hóast Gásadalur og Mykinesi hava tað í felag, at fólkatíð er minkað burtur í einki, er Mykinesi í eini aðrari støðu enn Gásadalur. Eitt evni í filminum »1700 metrar frá framtíðini« var jú, at byggin er so avbyrgd frá umheiminum; Mykinesi er viðhvørt ovbyrgd av ferðafólki.

Hesin filmurin snýr seg fyrri stóran part um fugl og fuglalív. Fuglamyndirnar eru einastandandi vakrar og mangan sjáldsamar, tónleikurin vælvaldur at fáa fram serligt hugalag, antin tað er dramatikur, kæti ella yndi, ið filmsstjórin vil hava fram.

Vit hava so mangan sæð vakrar náttúrumyndir bæði úr Mykinesi og aðra staðni úr Føroyum. Myndatølini kunnu tó nýtast til annað enn at

vísar vakurleika. Eitt, sum hetta filmsliðið umframt hevur fingið fram í sínum náttúrulýsingum er, hvussu evarssmá menniskjuni eru afturimóti náttúruni. Á Europakortinum eru Føroyar bara ein litil prikkur í Atlantshavi; í filminum verða nakrir menn á Mykineshólmi, á Flataðragi ella í báti so ómetaliga smáir, havið, landið veldig. Ongar óveðurslýsingar eru, filmurin er upptikin í besta veðri, tó at regn, mjørki ella ták kunnu koma myndirnar. Í skýningslótum verður alt undarliga trósligt ella ævintýrkent. — Men fólk fortelja um, hvussu hart kann leika á, og mangan hevur nógv staðið á vitinum á Mykineshólmi, greiddi vitameistar frá.

Filmsfólkini fylgja monnum, ið fleyga lunda, tá ið teir fara eftir súlungum, bæði á drangum og tá ið teir siga niður í bergið. Veidihættirnar eru teir somu, sum forfedrarir nýttu — hetta verður víst við at taka við gamlar myndir og stubbar av gomlum filmsupptøkum. Og tó so, eisini fleygarmenn taka við nýggjum tólum og síðum. Maðurin hevur walkie-talkie við sær, tá ið hann fer niður í linu, og gulan hjálm á høvdinum at verja seg, um ein steinur skuldi rullað oman, og hann hevur lykt at blinda fuglin við. Í sama viðfangi siggja vit, at eisin fuglurin tekur við nýggjum: sulan himprast ikki við at nýta blátt

nylon at byggja reiður við.

Í høvuðsheitum eru reglurnar fyrri, hvør ið hevur rætt at veidda fugl, og hvussu býtið skal vera, tær somu sum forfedrarir høvdu. Men alt broyttist, bæði í náttúruni og í byggin. Einaferð buðu 180 fólk í Mykinesi, nú kunnu tey teljast á fingrunum. Einaferð var lundaringurin so tjúkkur, at tú sást ikki sjón igjøgnum hann. Nú er hann ótættur, og pisurnar doyggja í hungri í reiðinum. Í brotum fortelja Mykinesfolk um, hvat ið er hent og broytt í teirra tíð. Vanlukka og sjúka gjørdi sitt til, at byggin fór at minka, men tað eru aðrar grundir eisini, ið hava gjørt, at fólk ið flutti burtur og eingin kom istaðin. Tey fólk, sum í filminum greiða frá hesum, hava týðuliga fatan av, at tey liva í eini afturgongutið. Oyggin hevur mist týðandi tilfeingi: ov fá ungfólk, ið kunnu bera viðari vitan og traditiónir, sum hava verið neyðug fyrri skynsamari nýtslu av náttúru-rikidóminum, meginparturin av jørðini farin av oynni við fólkinum, við teimum trupulleikum, sum harav standast. Tey spegla sær í fuglalinum: eins og byggin minskar, minskar fuglurin. Tey meta um orsökir til, hví so er vorðið, og hvat ið kundi verið gjørt fyrri at vent gongdini.

Høvuðstrupulleikarnir í Mykinesi eru okkum ikki ókendir, t.d. at av 40

mørkum eru tær 28 úttanbyggjarjorð. Við jørðini fylgja rættindi til fuglaveiði, og Mykinesmenn gramdu seg um, at gamlar reglur fyrri fuglaveiði ikki longur verða fylgdar. Hetta var bara ein av fleiri grundum, sum gera tað trupult at bógva í oynni, og sum tey gomlu harmast um eru farin av lagi. Tí, sum ein maður segði í filminum, øll vita, hvat ið er galið, men hvussu tað skal fáast í rættlag aftur, tað munnu vera líka nógvir meiningar um sum tað eru menn.

Ílt er at vita, hvat ið ófyrirheitaðir utlendskir áskoðarar fara at fáa burturúr tí, sum leikstjórin ivaleyst hevur ætlað at fáa fram, at á hesi vøkrum oyggj hava fólk roynt at halda eina hóskaði javnvág í náttúruni og millum menniskju og náttúru, og at tey ikki longur eru før fyrri at finna hesa javnvág. At so nógv er broytt, bæði í náttúruni og í byggin, sum tey ikki hava ræði á og tí so lítið fáa gjørt við.

Fyri okkum í Føroyum kann filmurin — millum annað, sum vit kunnu fáa burtur úr honum — hjálpa til at økja fatanina av, at tað má bera til at gera okkurt munagott fyrri at verja oynna og fólkin, sum eru góð við oynna. Tað verður trongligari figgjarliga at bógva í hesum landi, siga allir spádomar. Vit hava ikki ráð at lata vitan, livs- og náttúruvirkni fara fyrri skeytið soleiðis, sum nú hendir.

Vitin á Mykineshólmi blunkar vestureftir — út í tóman heim. Tá ið hesin filmurin varð vistur, blunkaðu myndir og orð eystureftir til okkara. Kanska ikki til fánýtis.

Elin S. Jacobsen

Ungir lista- málari í Smiðjuni

Í døgunum 18. til 24. august hevur Tommy Láadal Jensen framsýning í Smiðjuni í Litluvík.

Tommy er 23 ára gamal. Hann hevur gingið á »Den Fynske tegne- og malerskole« hetta seinasta árið. Og er nú komin inn á »Det Fynske Kunstakademi«.

Á framsýningini eru einar 30 myndir. Hetta eru málningar, oljukritteknningar og blýantstekningar.

Stulurin í myndunum er livadi — strokini sleppa at standa og litirnir skifta millum grátonar og sterkir litir. Myndevninir fevna

um persónar, uppstillingar og landslag.

Tommy er mest inspireraður av ekspresjonistum sum van Gogh og Kozschka, men kennir seg eisini knýttan at norðurlandskum málurum sum Mykinesi og Høst.

Hetta er fyrsta sjálvstøðuga framsýning hansara. Hann hevur áður verið við á eitt nú Ólavsekuframsýningini.

Framsýningin er opin: — Mikudag — Hósdag — Friggjadag kl. 12–17.00. Levgardag — Sunnudag kl. 11–16.00.

